

τῆς πυρίτιδος κατελύθησαν τὰ ἐπὶ τῇ ῥώμῃ τοῦ σώματος πεποιθότα ἵπποτικά τάγματα καὶ διεπλάσθησαν οἱ ἐθνικοὶ στρατοὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν. Διὰ πολιτικὸν δὲ λόγον ἐξετέθησαν ἐκτενέστερον καὶ τὰ περὶ Λουδοβίκου Φιλίππου Α'. Ἐν τούτοις δὲ καὶ ἐν ἐλείνοις ἀναπτύσσονται, ὡς δῆλον, μᾶλλον τῶν ἄλλων πραγμάτων τὰ ἀναφερόμενα εἰς τε τὸν πολιτικὸν καὶ κοινωνικὸν βίον τοῦ γαλλικοῦ ἔθνους. — Ἐπειδὴ δὲ παρὰ τοῖς Βρεττανοῖς ἀπὸ μὲν Γεωργίου τοῦ Γ' μέχρις Ἑρρίκου Γουλιέλμου Δ' (1760-1830) τὸ πᾶν *συνταράσσεται* ἕνεκα τῶν ἀγῶνων τῶν βουλῶν πρὸς τὴν βασιλείαν καὶ τὰ ἀναπαλιν καὶ ἰδίᾳ ἐπὶ Γεωργίου τοῦ Γ' ἕνεκα ἄλλων πολιτικῶν καὶ πρὸ πάντων κοινωνικῶν πραγμάτων καὶ κατ' ἐξοχὴν ἕνεκα τῆς τῶν Ἀμερικανῶν ἐπαναστάσεως· ἐπὶ δὲ τοῦ Ἑρρίκου Γουλιέλμου Δ' καὶ καθ' ὅλην τὴν μακρὰν τῆς Βικτωρίας βασιλείαν μετὰ τὴν λήξιν τῶν ἐσωτερικῶν ἀγῶνων ἅπασα ἢ τε πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ τοῦ ἀγγλικοῦ ἔθνους καταστάσις βελτιοῦται διὰ λελογισμένων *μεταρρυθμίσεων*, ἐξ ὧν πηγάζει *πᾶσα ἀκμή*, — ἔνθεν μὲν ἐκτίθενται ὅσα συντείνουσιν εἰς παράστασιν τοῦ ταραχώδους πολιτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου τῶν Ἀγγλῶν, ἔνθεν δὲ τὰ συμφανεστάτην εἰκόνα παριστῶντα τῶν μεταρρυθμίσεων καὶ τῆς ἀκμῆς τῶν Ἀγγλῶν ἐν τε τῇ μητροπόλει καὶ ταῖς ἀποικίαις. — Παρὰ δὲ τοῖς Ἀμερικανοῖς ἀπὸ τοῦ Ἰωάννου Ἀδάμ ἄρχεται κυρίως ἡ *ἀνάπτυξις* ἐπαυρομένοις, καὶ δικαίως, ὅτι μετὰ μακρὸν κραταῖον πρὸς τὴν κραταίαν Ἀγγλίαν πόλεμον ἐκτήσαντο τὴν ἐλευθερίαν, ὑφ' ἧς τὴν σκέπην οἱ λαοὶ ἀναπτύσσονται. Ἀπὸ δὲ τοῦ περιωνύμου Ἰακώβου Μονρόη, τοῦ κηρύξαντος τὸ γνωστὸν φερώνυμον τῆς καθ' ἑαυτοὺς ἀναπτύξεως τῶν Ἀμερικανῶν ἀπῆλλαγμένων πάσης ἐπηρείας τῶν Εὐρωπαίων καὶ τὰ ἀνάπαλιν δόγμα, ἄρχεται ἡ *πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ διάπλαισις* τῶν Ἀμερικανῶν, ὧν διὰ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου καταλυθείσης τῆς δουλείας ὁ πολιτισμὸς προήχθη εἰς τὸ τέλειον καὶ ἐπῆλθεν ἡ *ἀκμή*. Ἐντεῦθεν ἡ οἰκονομία τῆς ὕλης τῆς νεωτάτης ιστορίας τῶν Ἀμερικανῶν διερρυθμίσθη οὕτως ὥστ' εὐδὴλον παντὶ καθίσταται πρῶτον ἡ *ἀνάπτυξις*, δεύτερον ἡ *διάπλαισις*, τρίτον ὁ *ἐμφύλιος πόλεμος* καὶ τέταρτον ἡ *ἀκμή* αὐτῶν περὶ τε τὴν πολιτείαν καὶ τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας καὶ μάλιστα τὰς φυσικὰς, ὧν ἡ λαμπρότης ὡς τὸ ἡλεκτρικὸν φῶς τοῦ μεγάλου φυσικοῦ Ἑδισῶνος ἐν τισὶ κλάδοις αὐτῶν ἀμαυροῖ τὰ τῆς γηραιᾶς Εὐρώπης φῶτα καθάπερ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ὁ ἥλιος τὰ τοῦ οὐρανοῦ ἄστρα. — Ἐξοχὸν εἰκόνα ἐν τῇ νεωτάτῃ ιστορίᾳ μεγαλόφρονος ἔθνους παριστᾷ ἡ Γερμανία ἡγουμένης τῆς Πρωσίας ἐπὶ τῆς *πολιτικῆς* καὶ ἠθικῆς *καλλιγενείας* τοῦ Στείνου, τῆς *στρατιωτικῆς* τοῦ Σχαρνχόρστου, Γρολμάννου, Γνεισήνου καὶ Κλαουσεβίτσου, ἐπὶ τῆς *πνευματικῆς* καὶ *ἐπιστημονικῆς* τοῦ Φιχτίου, τῶν Οὐμβόλδων, Νειβούρου, ἐπὶ «τῆς ἐταιρείας τῆς ἀρετῆς» τοῦ Λεμάννου, Βαρδελήθηνου, Κρυγίου καὶ ἄλλων τετρακοσίων περίπου ἐταίρων ἐκ τῶν ἐξοχωτέρων Γερμανῶν καὶ ἐν γένει ἐπὶ τῶν χρόνων, καθ' οὓς ὁ μέγιστος τῶν Γάλλων ἀνὴρ, ὁ Ναπολέον Α', ἐπὶ Φρειδε-

ρίκου Γουλιέλμου Γ' ἐπάτασσε τὴν Γερμανίαν καὶ τὴν λοιπὴν Εὐρώπην. Ἡ Γερμανία ἄμ' ἀπαλλαγεῖσα τοῦ δεινοῦ Γάλλου καὶ ἀμελλητὶ ἐπελάβετο μεγάλων μεταρρυθμίσεων τῆς διοικήσεως, τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, τῶν οικονομικῶν, τοῦ δασμολογίου, τῶν δικαστηρίων καὶ πρὸ πάντων τῆς ἐγκυκλίου καὶ τῆς καθόδου παιδείας. Ἐκ τῶν μεταρρυθμίσεων τούτων προέκυψεν ἡ ἀκμή, ἐκ δὲ ταύτης αἰετὰ νῖκαι τοῦ 1870. Ἐν δὲ τῇ αὐστριακῇ νεωτάτῃ ιστορίᾳ ἀπὸ μὲν τοῦ Φραγκίσκου Α' μέχρι Φραγκίσκου Ἰωσήφ τοῦ Α' ἐπικρατοῦσιν οἱ φυλετικοὶ πόλεμοι καὶ ἡ κακοδαιμονία τῆς Αὐστρίας καὶ τὸ πᾶν εἶνε ἐν ταραχῇ, ἀπὸ δὲ Φραγκίσκου Ἰωσήφ Α' ἄρχεται ἡ *ἀνάπτυξις ὕλική τε καὶ πνευματικὴ*. — Ἐν δὲ τῇ νεωτάτῃ ῥωσικῇ ιστορίᾳ ἐπικρατεῖ πρὸ πάντων τὸ κατακτητικὸν πνεῦμα· ἡ δ' ἀπόπειρα τῶν Εὐρωπαίων διὰ τοῦ κριμαϊκοῦ πολέμου ὅπως ἀνακόψωσι τὴν ὁρμὴν ταύτην τῆς Ρωσίας οὔτε τοῦτου ἐπέτυχεν, εἰ μὴ ἐπὶ βραχὺ, καὶ τὰς ἐλλείψεις αὐτῆς κατέδειξεν, ἐξ οὗ δῆλον ὅτι ἐκ τοῦ πολέμου ἐκείνου ὠφελήθη πρὸ πάντων ἐκείνη. Μετὰ δὲ τὸν πόλεμον ἐκείνον ἄρχεται, κυρίως ἡ *ἀκμή* τῆς Ρωσίας καὶ προβαίνει γιγαντιαίως βήμασιν ὕλικῶς τε καὶ ἠθικῶς, στρατιωτικῶς τε καὶ ἐπιστημονικῶς. — Παρὰ δὲ τοῖς Δανοῖς ἀπὸ Φρειδερίκου 5' ἤρξαντο καὶ ἐπὶ Φρειδερίκου Ζ' συνεπληρώθησαν πολλὰ *μεταρρυθμίσεις*· ἀλλὰ διὰ τὴν σμικρότητα αὐτῶν καὶ ἕνεκα τῆς ἀνεγέρσεως δύο μεγάλων γειτόνων· Ἀγγλίας καὶ Γερμανίας, διατελοῦσιν οὗτοι ἔκτοτε ἐν *στασίμῳ καταστάσει*. — Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἐν τῇ αὐτῇ ὡς ἡ Δανία καταστάσει διατελοῦσιν οἱ τε *Σουηδοὶ* καὶ *Νορβεγοὶ*. — Ἐν δὲ τῇ *νεωτάτῃ ιστορίᾳ* τῆς *Ισπανίας* ἐμφανίζονται ἔνθεν μὲν ἀκατάσχετοι οἱ *ἀγῶνες πατριῶν περὶ πολιτεύματος καὶ διοικήσεως*, ἔνθεν δὲ ἡ ἀνάληψις καὶ ἀπαλλαγὴ ἐκ τοῦ μεσαιῶνος, διότι λείψανα μεσαιῶνος ἐν τῇ Ἰσπανίᾳ κυρίως διετηρήθησαν μέχρι τῆς νεωτάτης ιστορίας. Μόλις δὲ ἐπὶ Ἀμαδέου ἤρξατο *μικρὰ βελτίωσις* καὶ *ἀνάπτυξις*· ἀλλὰ τὸ φρόνημα τοῦ λαοῦ οὕτω ἀπῆλλαγὴν τελέως τῶν προλήψεων ἐκείνων, πολιτικῶν τε καὶ θρησκευτικῶν καὶ κοινωνικῶν, ὧν ἕνεκα ἡ Ἰσπανία ἐκακοδαιμόνει. — Τῆς δὲ Πορτογαλίας παραβαλλομένη ἡ νεωτάτη ιστορία πρὸς τὰ τέλη ἰδίως τοῦ μεσαιῶνος καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς νέας ἐμφανίζει μᾶλλον *παρακμὴν ἢ βελτίωσιν*. — Ὅπως αἱ πράξεις καὶ ὁ βίος τῶν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ λαῶν ἦσαν κατακερματισμένοι, περιφέρειαι διάφοροι οἶονεῖ ἄνευ κέντρου, οὕτω καὶ ἡ ιστορικὴ τῆς Ἰταλίας ὕλη εἶνε κατακερματισμένη καὶ δυσόρατος καὶ δυσπερίληπτος ἐν τε τῇ συγγραφῇ καὶ τῇ μνήμῃ. Τὸ μυστηριῶδες τῶν μυστικῶν ἐταιρειῶν τῶν Ἀνθρακίων, τῶν Χαλκίων, τῆς Καμόρρας τῶν Ἐλευθέρων Τεκτόνων, καὶ τὸ σκοτεινὸν τῶν ποικίλων συνωμοσιῶν ἐνυπάρχει πολλὰ τοῦ τῆς ιστορίας τῆς Ἰταλίας. Καὶ τὸ μὲν *κατακερματισμένον* τῆς ὕλης τῆς νεωτάτης ἰταλικῆς ιστορίας δυσχερῶς συνάπτεται, τὸ δὲ *μυστηριῶδες καὶ σκοτεινὸν* διαφωτίζεται μόλις ὑπὸ τὸ φῶς τῆς νεαρᾶς ἐλευθερίας τῶν Ἰταλῶν. — Ἐν δὲ τῇ τῶν *Βελγῶν* καὶ *Ὀλλανδῶν* νεωτάτῃ ιστορίᾳ περὶ

δύο κυρίως σημεία ὡς περὶ δύο στρόφιγγας στρέφονται τὰ πάντα, τὸ μὲν περὶ *ἀγῶνας χωρισμοῦ* τῶν δύο συγγενῶν λαῶν, τὸ δὲ μετὰ τὸν χωρισμὸν καὶ τὴν ἰδρύσιν τοῦ βελγικοῦ βασιλείου περὶ τὴν πολὺ ταχέϊαν καθ' ἑαυτοὺς ἀνάπτυξιν αὐτῶν ἐν πᾶσι.—Ἡ *Ἑλβετία* εἶνε ὁ κατ' ἐξοχὴν ὁμοσπονδιακοῦ πολιτεύματος τύπος, εἶνε ἐν Εὐρώπῃ εὐσύνοπτος τις ἐν σμικρῇ εἰκὼν τῆς μεγάλης Ἀμερικανικῆς ὁμοσπονδίας, φυσικὸν τόπιον τῆς Εὐρώπης, οὐπὲρ ὅμως οἱ εὐοσμοὶ τῆς ἀρετῆς λειμῶνες ὁσημέραι κινδυνεύουσι νὰ μαρανθῶσιν ὑπὸ τῆς μεμολυσμένης τοῦ διεφθαρμένου τῆς Εὐρώπης πολιτισμοῦ πνοῆς.—Ἡ δὲ νεωτάτη *τουρκικὴ* ἱστορία εἶνε ἡ εἰκὼν ἐξωλεστάτου ἡμιαγρίου τυράννου, ὅστις,—δεινὸν ἄκουσμα καὶ θέαμα,—καίπερ ὁσημέραι ἀκρωτηριαζόμενος καὶ τὰ λοιπὰ ἐκ τῶν ἐλκῶν πνέων, οὐδὲν ἤτιον οὐδεμιᾶς τῶν ἀκολάστων καὶ βαρβάρων, τῶν ἀγρίων καὶ τυραννικῶν ἔξεων αὐτοῦ δύναται νὰ ποσπασθῇ, ἀλλ' ἐννοεῖ ἵνα καὶ ἀποθνήσκων τυραννῇ τοὺς περὶ αὐτόν, τὸ δὲ συῶδες αὐτοῦ πτώμα μολύνῃ τὸ περιέχον δεινοτάτην ἀποπνέον δυσωδίαν. Εὐδὴλον δὲ ὅτι ἔθνος τοιαύτης ἀποτροπαίου καταστάσεως κατὰκειται ἐν ἐσχάτῃ *πα·ακμῇ*, πᾶσα δ' ἀπόπειρα πρὸς σωτηρίαν αὐτοῦ ἐλέγχεται *ματαίᾳ*. Ἡ νεωτάτη ἔρα *τουρκικὴ* ἱστορία ἔνθεν μὲν εἰκονίζει τὸν *παρηκμαδέα* τοῦ *Τούρκου βίου*, ἔνθεν δὲ τὰς *τεχνητὰς* ἐπὶ σωτηρίᾳ αὐτοῦ ἀποπείρας αὐτοῦ τε καὶ τῶν κερδοσυλλεκτῶν Εὐρωπαίων τῶν πάντα μετερχομένων ἐπὶ κέρδει ἐν τῇ Ἀνατολῇ κατὰ τό: «Ἡ πολιτικὴ οὔτε καρδίαν οὔτε θρησκείαν ἔχει».—Περὶ δὲ τῶν λεπτῶ νήματι συνθεομένων μετὰ τῆς Τουρκίας ἔθνων ἔχει τις εἰπεῖν περὶ μὲν τῶν *Αἰγυπτίων* ὅτι τοῦ πλουσίου αὐτῶν ἕνεκα ἐδάφους ἐγένοντο *πολυδέσποτοι*, πολιτικὸν δ' ἐγγώριον βίον οὐδαμῶς ἔχουσι· περὶ δὲ τῶν *Βουλγάρων ἐλευθερωθέντων* διὰ ῥωσικοῦ αἵματος ὅτι φέρονται ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν Ἀγγλῶν κατὰ τῶν *Ῥώσων* καθάπερ οἱ περιχθόμενοι αἵλουροι γαλλικοῦ τινος τάγματος κατὰ τῶν ἀγρίων τῆς Ἀφρικῆς· περὶ δὲ τῶν *Μαυροβουνίων* ὅτι μόλις ὑποφώσκει αὐτοῖς ἡ ἡὺς τοῦ πολιτισμοῦ.—Δύο δὲ εἶνε τὰ κυριώτατα τῆς τῶν *Βλάχων* (ἢ *Ῥωμούνων* ἢ *Ῥουμάνων* ἢ *Ῥουμούνων* ἢ ὅπως ἄλλως λέγονται) νεωτάτης ἱστορίας γνωρίσματα, τὸ μὲν ἡ μέχρι Καρόλου Ἀντωνίου *Ὁενζόλλερν ὑποτέλεια* καὶ ἡθικὴ ἐξαχρείωσις, τὸ δὲ ἡ μετ' αὐτὴν *ἀνεξαρτησία* καὶ *βελτίωσις* πρὸ πάντων ἐν ταῖς στρατιωτικοῖς καὶ τοῖς οἰκονομικοῖς.—Ἡ δὲ νεωτάτη τῶν *Σέρβων* ἱστορία παριστᾷ ἔνθεν μὲν τὸν ὑπὸ τὴν *σκληρὰν τουρκικὴν* τυραννίαν ταλαίπωρον βίον καὶ τὰ μυρία αὐτῶν παθήματα καὶ τοὺς διωγμούς, ἔνθεν δὲ τὰς *ἐπαναστάσεις* καὶ τὴν μετ' αὐτάς *ἀνεξαρτησίαν* καὶ τὴν μετρίαν ὑπὸ τὴν ἐλευθερίαν ὕλικήν τε καὶ πνευματικὴν ἀνάπτυξιν.—Μετὰ τὴν γαλλικὴν ἐπανάστασιν τὸ δραματικώτερον τῆς ἱστορίας τῶν νεωτάτων χρόνων εἶνε ἡ *ἐλληνικὴ ἐπανάστασις*. Ἐν αὐτῇ ἐδείχθη ὅτι φοβερὸν ἀπάνθρωπος τύραννος δύναται νὰ κατατολμήσῃ ὑπὲρ τῆς δουλείας καὶ ὅτι λαμπρὸν λαὸς εὐγενοῦς καταγωγῆς ἐμπεφορημένος τοῦ θεοῦ τῆς ἐλευθερίας

πνεύματος δύναται νὰ διαπράξῃ. Ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκείνῃ ἐπαναστάσει τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Τούρκων ἀπὸ τῆς τοῦ Προῦθου διαβάσεως τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου μέχρι τῆς τελευταίας ἐν Πέτρᾳ τῆς Βοιωτίας νίκης τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τὸν Δημήτριον Ὑψηλάντην ἐπὶ *ἐννέα* σχεδὸν ἔτη (22 Φεβρουαρίου 1821-12 Σεπτεμβρίου 1829) ἔργα μεγάλα καὶ θαυμαστά μετὰ μεγάλων ἀρετῶν ἀπεδείχθησαν. Τότε συνεκινήθη μὲν ἡ τε Εὐρώπη καὶ ἡ Ἀμερικὴ ἐπὶ τοῖς συγχρόνοις μεγάλαις κινδύνους τῶν ἀγωνιζομένων, διεσεύθη δὲ ὁ τῶς ἀκλόνητος θεωρούμενος θρόνος τοῦ μεγάλου δεσπότη τῆς Ἀνατολῆς, οὐ πρὸς ἀποτροπὴν ἐκ τῆς οἰκείας τρις τῆς ἡμέρας ὑπὸ τὸν ἦχον τῶν κωδῶνων συνήρχοντό ποτε εἰς δέησιν οἱ χριστιανοὶ τῆς Δύσεως. Τότε αἱ *Θερμοπύλαι* διὰ τοῦ Ἀθανασίου Διακίου, ἡ *Γραβιά* διὰ τοῦ Ὀδυσσεύς, τὸ *Βαλτέτσι* διὰ τῶν Μαυρομιχαλέων, *Κολοκοτρώνη* καὶ *Πλαπούτα*, τὰ *Δερβενάκια* διὰ τοῦ *Κολοκοτρώνη*, Δ. Ὑψηλάντου καὶ *Γρηγορίου Δικαίου*, τὰ *Βασιλικά* διὰ τοῦ Δουβουνιώτου καὶ *Γκούρα*, τὸ *Καρπενήσι* διὰ τοῦ *Μαρκοῦ Μπότσαρη*, ἡ *Χίος* διὰ τοῦ *Κανάρη* καὶ ὅλη ἡ *Μεσόγειος* διὰ τοῦ Ἀνδρέου Μιχαήλ, *Τσαμαδοῦ*, *Παπανικολῆ* καὶ *Τομπαζῆ*, ἡ Ἀράχωβα (*Ἀνεμώρεια*) διὰ τοῦ *Καραϊσκάκη*, τὸ *Μεσολόγγιον* διὰ τῶν *Σουλιωτῶν*. *Ῥουμελιωτῶν* καὶ *Πελοποννησίων* κατέστησαν ἱερὰ τῆς ἐλευθερίας τεμένη καὶ ἀνέμνησαν τὴν οἰκουμένην ὅτι τα τέκνα τῶν πάλαι ἡρώων τοῦ *Μαραθῶνος*, τῶν *Θερμοπυλῶν*, τῆς *Σαλαμῖνος*, τῶν *Πλαταιῶν* καὶ τῆς *Μυκάλης* εἶνε ὁμοίως ἄξιοι ἡροδοτείου γραφίδος: αὖς μῆτε τὰ γινόμενα ἐξ ἀνθρώπων τῷ χρόνῳ ἐξίτηλα γένηται μῆτε ἔργα μεγάλα τε καὶ θαυμαστά τὰ μὲν Ἑλλήσι, τὰ δὲ βαρβάροις ἀποδεχθέντα ἀκλεᾶ γένηται» καὶ ὅτι ἀνάγκη κατὰ τε τὸ θεῖον καὶ ἀνθρώπινον δίκαιον ἵνα οἱ μὲν *βάρβαροι* Τούρκοι φυγαδευθῶσιν εἰς τὴν Ἀσίαν ὥς ποτε οἱ περὶ τὸν *Ἑρξην Πέρσαι*, οἱ δὲ Ἕλληνες ἐλευθερωθέντες λάβωσι τὴν κληρονομίαν τῶν ἐκυτῶν προγόνων καὶ πατέρων. Μετὰ τὸ τραγικώτατον δρᾶμα τῆς μεγάλης ἐπαναστάσεως ἔρχεται ἡ ἀσθενὴς διοίκησις τοῦ φιλοπάτριδος *Καποδιστρίου* (1828-1831), εἶτα ἡ δεινὴ *ἀναρχία* (1831-1833), ἔπειτα ἡ ἀδαὴς τῶν ἐλληνικῶν πραγμάτων *ἀντιβασιλεία* (1833-1835), κατόπιν ταύτης ἡ ἄνευ συνταγματος καὶ μετὰ τῆς σκιᾶς αὐτοῦ *αἰταρχία* τοῦ μείζονα φιλοδοξίαν τῶν ἔργων ἐπιδειξαμένου Ὁθωνος (1835-1862) καὶ τέλος ἡ θεία γε καὶ ἀγαθὴ τύχη εὐσιώνιστος καὶ εὐελπίς βασιλεία τοῦ εὐτεκνοτάτου βασιλέως *Γεωργίου*.

«Θαρσεῖν χρή, φίλε Βάττε· τὰχ' αὖριον ἔσσει' ἄμεινον.

Ἐλπίδες ἐν ζωῶσιν, ἀνέλπιστοι δὲ θανόντες.

Χῶ Ζεὺς ἄλλοκα μὲν πέλει αἴθριος, ἄλλοκα δ' οὐρα.

Ἐκ τῶν διὰ βραχέων καὶ ἐπὶ κεφαλῇ ἐνταῦθα εἰρημένων πᾶς τις προγινώσκει ἔνθεν μὲν τὰ κυριώτατα τῆς νεωτάτης ἱστορίας ἐκάστου ἔθνους, ἔνθεν δὲ τὴν κατὰ κεφάλαια διαίρεσιν αὐτῆς.»

«**Χαρακτηρισμὸς προσώπων καὶ πραγμάτων.**

Ὁμολογούμενον ὅτι ἐν τῷ μεγάλῳ δράματι τῆς ἱστορίας τῆς

ἀνθρωπότητος δύο κυρίως ὀφείλει ὁ ιστοριογράφος νὰ ἔχη πρὸ ὀφθαλμῶν: ἔνθεν μὲν τὸν χαρακτηρισμὸν τῶν δρώντων ἐν τῷ βίῳ τῶν ἐθνῶν προσώπων, ἔνθεν δὲ τὴν ὅσον ἐνεστὶ ἀκριβῆ τῶν πραγμάτων ἐξεικόνισιν οὕτως, ὥστε ἀναγινώσκων τις τὴν ἱστορίαν νὰ εὐρίσκη ἐν αὐτῇ τέλειον ἐξείκασμα τούτων τε καὶ ἐκείνων. Ἐν τῇ νεωτάτῃ ὁμῶς ἱστορίᾳ πάνυ δυσχερῶς δύναται τοῦτο νὰ ἐκτελεσθῇ ἀμφοτέρων ἕνεκα: τὸ μὲν ὅτι ἡ ἱστορικὴ ὕλη, ὡς εἴρηται, εἶνε ἀείρυτος· τὸ δὲ ὅτι ὁ λοξίας τῆς διπλωματίας Ἀπόλλων οὕτω πράγῃ τὴν κρίσιν τῶν ἀνθρώπων ἐν τῇ πολιτείᾳ, ὥστε οὐχὶ σπανίως οὗτοι ἀλλοίαν ὄψιν θεῶνται τῶν ὅλως ἀλλοίαν φύσιν ἐχόντων πραγμάτων· ὁ δ' ἀγνοῶν τοῦτο ἱστορικός καθάπερ ἄλλος τις Ἰξίων διώκει Νεφέλην καὶ ἀξιοῦται τῶν αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Τιτυοῦ κολαστηρίων. Ἐντεῦθεν, πρὶν ἂν τὸ σύνολον τῶν ιστορουμένων πραγμάτων εὐπαγέως χρόνου γενομένου, συμπηχθῇ καὶ μείνῃ, οὕτως εἰπεῖν, στάσιμον καὶ πρὶν ἢ αἰ ὀπίσθεν τοῦ παραπετασματος γενομένου μυστηριώδεις τῆς διπλωματίας τελεταὶ ἀρθέντος αὐτοῦ γνωσθῶσι καὶ αἰ ὡς χρησμοὶ τοῦ Ἀπόλλωνος θεωρούμεναι αὐταὶ ἐξηγηθῶσιν, οὐδὲ ὁ ὀξυδερκέστερος ὀφθαλμὸς δύναται νὰ διῶδῃ τὸ ἀληθές οὐδὲ ἡ ἀληθὴς κατ' ἀκολουθίαν εἰκὼν τοῖς πράγμασι νὰ ἐνσφραγισθῇ. Διὰ ταῦτα ὅσον ἀποβλέπει πρὸ πάντων εἰς τὴν νεωτάτην ἑλληνικὴν ἱστορίαν τὰ μὲν πραγματὰ ἐν τῷ τόμῳ τούτῳ ἐκτίθενται ὅσον τὸ δυνατόν γυνὰ ἐν ἀληθείᾳ, ἡ δὲ περὶ αὐτῶν κρίσις πεφεισμένως πάνυ· τὰ δὲ δρώντα τῆς πολιτείας πρόσωπα πλὴν τοῦ Καποδιστρίου, Ὁθωνος καὶ Κωλέττη οὐδ' ἐκρίθησαν τὸ παράπαν. Διότι δι' οὗς εἵπομεν λόγους ὁ θέλων παρὰ τὰ εἰρημένα νὰ χαρακτηρίσῃ τοὺς δύο πρωθυπουργοὺς φέρ' εἰπεῖν: τὸν *Χαρίλαο Τρικούπη* διὰ τὰ καθ' ἐκάστην θρυλούμενα παθήματα καὶ τὴν κακοδαιμονίαν τῶν τ' ἐλευθέρων καὶ δούλων Ἑλλήνων, ἵνα παραλίπωμεν τοὺς τελευτήσαντας, ἢ τὸν *Θεόδωρον Δηλιγιάννη* διὰ τὴν ἀτυχῇ ἐπιστρατείαν καὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς Ἑλλάδος θὰ πράξῃ ἔργον συμπολιτευομένου ἢ ἀντιπολιτευομένου ἐφημεριδογράφου πράττοντος τὰ τῶν Αἰγυπτίων ἐπὶ προκειμένοις εἰς ταφὴν νεκροῖς ἢ μάλλον τὰ τῶν ἐν δικαστηρίοις συνηγόρων τῶν ἐξ ἴσου ἀγωνιζομένων ὑπὲρ τε τῶν ἀθῶων καὶ ἐνόχων πελατῶν, ὅπερ ὅλως ξένον τῇ ἀγωνιζομένῃ μόνον ὑπὲρ τοῦ ἀποδεδειγμένου ἀληθοῦς, δικαίου καὶ δίκτου.»

ΣΥΜΜΙΚΤΑ

Ὁ Ἀγαθόπουλος προσκαλεῖται εἰς μονομαχίαν.

— Πολὺ καλὰ, λέγει, δεχομαι . . . ἀλλὰ ὑπὸ ἑνα ὄρον.

— Ποῖον;

— Ἐγὼ εἶμαι πολὺ μύωψ. ἐνῷ τούναντίον ὁ ἀντίπαλός μου ἔχει πολὺ ὀξείαν τὴν ὄρασιν. Διὰ νὰ ὦσιν ἴσαι λοιπὸν αἱ

τύχαι μας ζητῶ νὰ μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ σταθῶ ἐγὼ κατὰ δέκα βήματα πλησιέστερον τοῦ ἀντιπάλου μου, ἐκεῖνος δὲ κατὰ δέκα βήματα μακρύτερα ἐμοῦ.

Ἐν δικαστηρίῳ:

Ὁ κ. Χ. ἔχει ἤδη ἀρχίσει τὴν ἀγόρευσίν του ὡς συνηγόρου, ὅτε βλέπει ἕνα τῶν δικαστῶν μακαρίως ὑπνώττοντα. Ἄλλ' ὁ κ. Χ. εἶνε ὅσον ματαιόδοξος τοσοῦτον καὶ ἀδεξιώτατος ρήτωρ, καὶ ὁ ὕπνος τοῦ δικαστοῦ τὸν ἐπείραξε.

— Κύριε πρόεδρε, διακόπτει τότε τὴν ἀγόρευσίν του λέγων, θὰ περιμένω νὰ ἐξυπνήσῃ ὁ κύριος ἐκεῖ διὰ νὰ ἐξακολουθήσω τὴν ἀγόρευσίν μου.

Ὁ Πρόεδρος μετὰ πατρικοῦ τόνου:

— Ἴσως περιμένει, φαίνεται, καὶ ἐκεῖνος νὰ τελειώσῃ τὴν ἀγόρευσίν σας διὰ νὰ ἐξυπνήσῃ.

Ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ Διευθυντοῦ θεάτρου:

— Πῶς! ἀνακράζει ἡ δεσποινίς, θέλετε νὰ μοὺ ἀφαιρέσῃτε πλέον τὴν ὑπόκρισιν τῶν τρυφερῶν ἐρωτικῶν χαρακτήρων ὕστερον ἀπὸ σαράντα πέντε ἔτη ποῦ τοὺς παίζω;

Εἰς τὰ μεγάλα γυμνάσια:

— Κύριε Λοχαγέ, δὲν ἔχομεν πλέον φυσίγγια.

— Διόλου;

— Διόλου!

Ὁ Λοχαγὸς μετὰ σοβαρὰν σκέψιν:

— Λοιπὸν . . . παύσατε τὸ πῦρ!

Πρὸ τῆς σωροῦ πεφλημένου νεκροῦ:

Ὁ φίλος. — Μάλιστα, κύριοι, ὁ ἀγαπητός μας φίλος καὶ σύντροφος μᾶς ἀνερπάγῃ εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας του. Ὁ ἀνηλεὲς θάνατος δὲν ἐλυπήθη τοῦλάχιστον τὴν ἀτυχῇ χήραν του, τὴν ὁποίαν ἐγκαταλείπει ἔρημον εἰς τὸν κόσμον εἰς ἡλικίαν εἴκοσι ὀκτὼ ἐτῶν καὶ . . .

Ἡ Χήρα. — (Παρὰ τὸ φέρετρον, πνιγμένη εἰς τοὺς λυγμοὺς) Εἰκοσιπέντε, κύριέ μου, ἄχ! . . .

Ἦρως τῆς ἐποχῆς καὶ εἰς ἐπίμετρον μονύελον φέρων, συνοδεύει εἰς Ζαχαροπλαστεῖον τέσσαρας ἀβρὰς δεσποινίδας.

Ὁ ὑπνέτης ἐμφανίζεται καὶ προθυμότερα ταῖς λέγει· «Κυρίαί μου ἔχομεν παγωτὰ ἐκλεκτὰ καὶ διάφορα».

— Ἀπαγε! Ἀπαγε! φωνεῖ ὁ ἦρως λιμοκοντόρος τὰ ὁμοία τοῖς ὁμοίοις φέρε λουκούμια εἰς τὰ λουκούμια.

Ὁ αὐτὸς εἰς τὸν μετ' ὀλίγον ἐμφανισθέντα ἀνθοπώλην.

— Πήγαινε ἀπ' ἐδῶ δὲν βλέπεις τί ἄνθη ζῶντα εἶνε ἐμπρός σου;

— Μὲ τὴν διαφορὰν. Κε ὅτι σύ, δὲν εἶσαι πεταλούδα.